

Pénz- és ártörténeti szakportál

Dr. Danyi Pál, egyetemi docens
BME Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Üzleti Tudományok Intézet,
és CEU Közgazdasági és Üzleti Tanszék

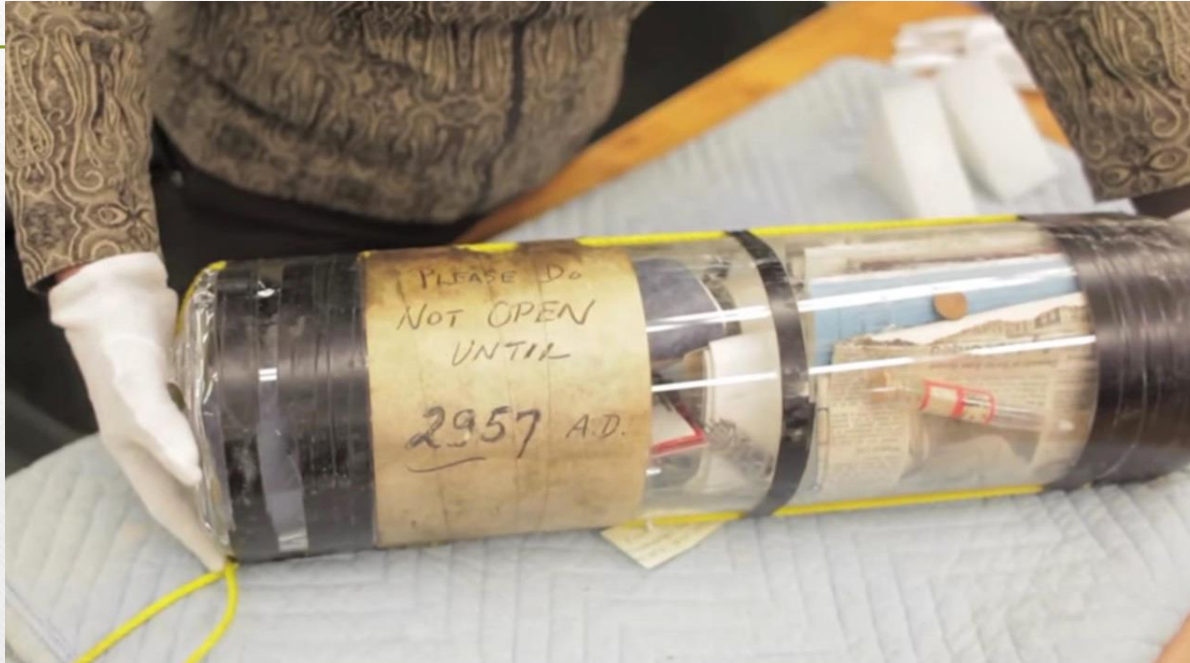
Bemutakozás

- “Papa, mennyi volt a kenyér a háború előtt?”
- Éremgyűjtő is vagyok, de mindig a pénz “vásárlóértéke” izgatott jobban, mint a numizmatikai érték

Időkapszulák

- Sokkal kisebb figyelmet kapnak a régi áruk, mint ahogy megérdemelnék

Google keresés nem ad választ

- Mennyibe került **egy páholy az 1867-es koronázási ünnepségre?**
- Mennyibe került **egy kiló kenyér 1896-ban?**
- Mennyibe került **egy Ford 1927-ben?**
- Mennyibe került **egy TV 1956-ban?**
- Mennyit érhet **egy 1914-es békebeli korona** száz évvel később?

A „Mátyás király” című EMELVÉNY

ajánlatik a tisztelt közönségnek.

Fekszik ezen emelvény a budai várban, az országház-utca végén, 101. és 102. számú házak előtt.

Ezen emelvény fekvése a garnison-templom mögött, az utca szűke miatt, igen előnyös, mert az által a diszvonat nagyon közelről látható. — A helyek ára: 1 páholy 4 személyre 80 frt., zártszékek 2 fttől 6 frtig, állóhely 1 frt.

Kenyér 1896-ban: 23 fillér

TV 1956-ban: 5500 forint

Az első sorozatban gyártott
AT 531 típusú Orion televízió

Ez a csukott

FORD

autó raktárról szállítható

Ára 7760 pengő

Legrégibb autorizált képviselő:

Hahn Arthur és Társai

Budapest, VI. I., Üllői út 52/b.

Telefón: József 1-60, József 62-52.

Sürgőnyei: Hanco

Artortenet.hu: Élő (tan)könyv

- Évtizedes kutatásaimnak eredménye
- Adatok kellenek az elemzéshez: ha már kibányásztam, akkor megosztom
- 1 éve indult, és folyamatosan bővül
- Nyitott portál, de kontrollált
- Hobbi

Ártörténeti megközelítésem

Tartalomjegyzék

Pénz-(és gazd.) történet

- Pénzrendszerek
- Paritások
- Arany (és ezüst)
- Deviza és valuta
- Rendeletek

Ártörténet

- Árak
- Infláció
- Bérek
- Mértékegységek (jön)
- Kamatok (jön)

Cikk kategóriák

- Rövid cikkek (blogok)
 - Rövid statisztikák
 - Részletesebb tanulmányok
 - Részletes statisztikák (digitalizálva is)
- } ismeretterjesztő
- } tudományos

Pénztörténet

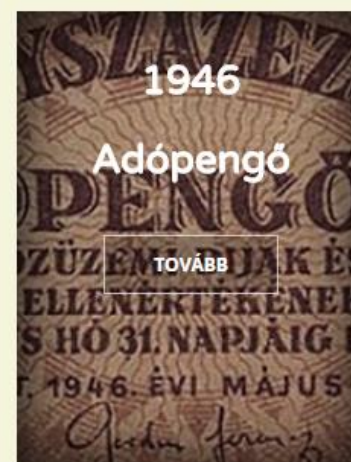
Pénzrendszerek

- 9 időszak
- Arany, ezüst, papírpénzek
- Paritások

1946- Forint

TOVÁBB

1946

Adópengő

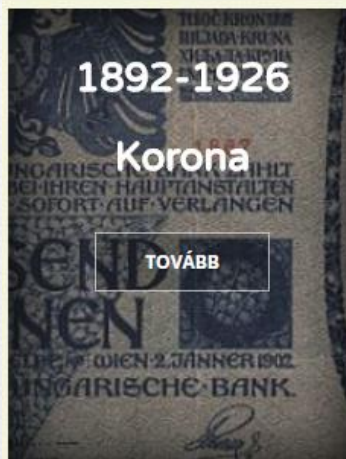
TOVÁBB

1926-46

Pengő

TOVÁBB

1892-1926

Korona

TOVÁBB

1858-1899

Osztrák

értékű forint

TOVÁBB

1848-49 Forint

Szabadságharc

TOVÁBB

1750-1858

Konvenció

forint

TOVÁBB

1659-1750

Tallér

pénzrendszer

TOVÁBB

1553-1659

Tallér

pénzrendszer

TOVÁBB

Régi árfolyamok

- 18.-19. sz.: külföldi váltóárfolyamok Bécsben

- 4 féle pénznemben jegyzés:

Rd, f, x, Sdi

- Pénz és Áru (levél)
- Tőzsde: deviza (váltók) és valuta is

Wechsel-Cours in Wien den 24. Nov. 1798

	Briefe	Geld
Amsterdam für 100 th. G ^{ld} R ^{fl}	134 1/2	
Hamburg für 100 th. G ^{ld} R ^{fl}	132 3/4	
Venedig für 100 S ^{gr} R ^{fl}	124 3/4	
London für 1 lb Sterling. f.	10 2 1/2	
Augsburg für 100 f. C ^{or} f.	102 1/2	
Prag für 100 f. C ^{or} f.	99	
Brüssel für 100 f. Wechselgeld f.	10 1/2	
Constantinopel für 100 P ^{er} f.	10 1/2	
Paris für ein Liv. tournois. x		
Magland für einen Gulden f ^{lv}	6 1/2	
Genua für einen d ^{to} f ^{lv}	5 6 3/4	
Livorno für einen d ^{to} f ^{lv}	5 6 3/4	

Preise der Münzen

K. K. Thaler	
Florentiner Ducaten od. Gigliati	4 22
Holländer Ducaten	
Bayrisch und Salzburger d.	4 20
Anderer Reichs Ducaten	4 18
Magländer neue Doppien	7 12
Alte Französische Pais d'or	9 12
Neue d ^{to} von Anno 1785	8 38
Venezianer Zechino	4 22

Külföldi árfolyamok bonyolultsága

Jegyzés:	DEVIZA		VALUTA		Felárak	Zugárf.	Zürich, Bécs, ...
	Vételi (PéNZ)	Eladás (Áru)	Vételi (PéNZ)	Eladás (Áru)			
Számítás:							
Éves átlag (napi, havi, dekád átl.)							
Éves Záró							
Havi átlag							
Havi záró							
Napi záró							

OKNYOMOZÁS régi árfolyamok nyomában: melyik árfolyamról is van szó?

- Szabadpiaci és mesterséges árak
- KSH, 30-as évek: valuta vételi
- MNB, 30-as évek: deviza közép, 10 naponként

Nincs évszázadokra visszanyúló magyar devizajegyzésünk

Összeállítottam a listát 1754-ig a fontra, és 1900-ig a dollárra

Ártörténet

Mit jelent, hogy “mennyt ért 1867-ben 1 forint”?

1. Hétköznapi termékekhez viszonyítva:

- kenyér,
- posta,
- napilap,
- egy ló, stb.

Infláció

(pénz vásárlóérték)

2. Mennyit kellett dolgozni érte?

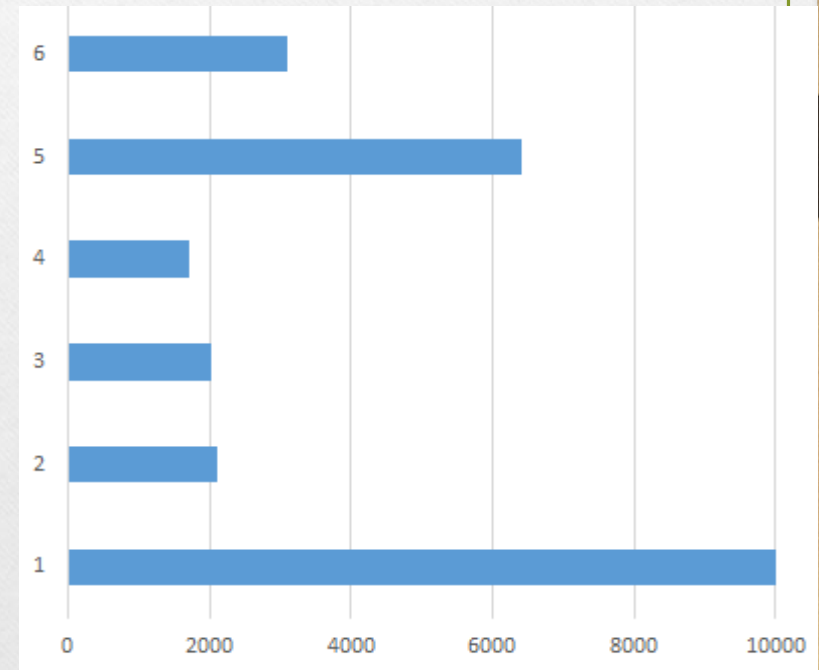
- napszám
- állami fizetések
- munkásbérek

Életszínvonal

1867-es pénz “értéke” 2017-ben

Mennyit érne egy 1867-es 1 forint manapság?

- Angol font paritáson: 3088
- Arany paritáson: 6420
- Ezüst paritáson: 1710
- Kenyér paritáson: 2035
- Napilap paritáson: 2100
- Napszám paritáson: 10 000

Kereset összehasonlítás (arany alapon)

1867

- 1 dukát = 5,92 Frt
- Napszám: kb. 70 fillér
- Kb. 8-9 napi munka

2017

- 1 dukát kb. 40 eFt
- Napszám: kb. 7000 Ft
- Kb. 5-6 napi munka

Magyar pénzérték index korszakok

- Konvenció forint
- Napóleoni háborúk inflációja
- Reformkor és Back korszak
- Osztrák értékű forint és kiegyezés
- Korona időszak háborúig
- Korona infláció
- Pengő korszak
- Pengő infláció
- Forint 1960-ig
- Forint 1960-tól

Megközelítésem a pénzérték indexhez

Belföldi hatás:
infláció (KSH)

2017: 1
1990: 12,63
1975: 46,4
1946: 150

2017: 1
1990: 12,63
1975: 53,6
1946: 227

Külföldi hatás:
deviza árfolyamok (MNB)

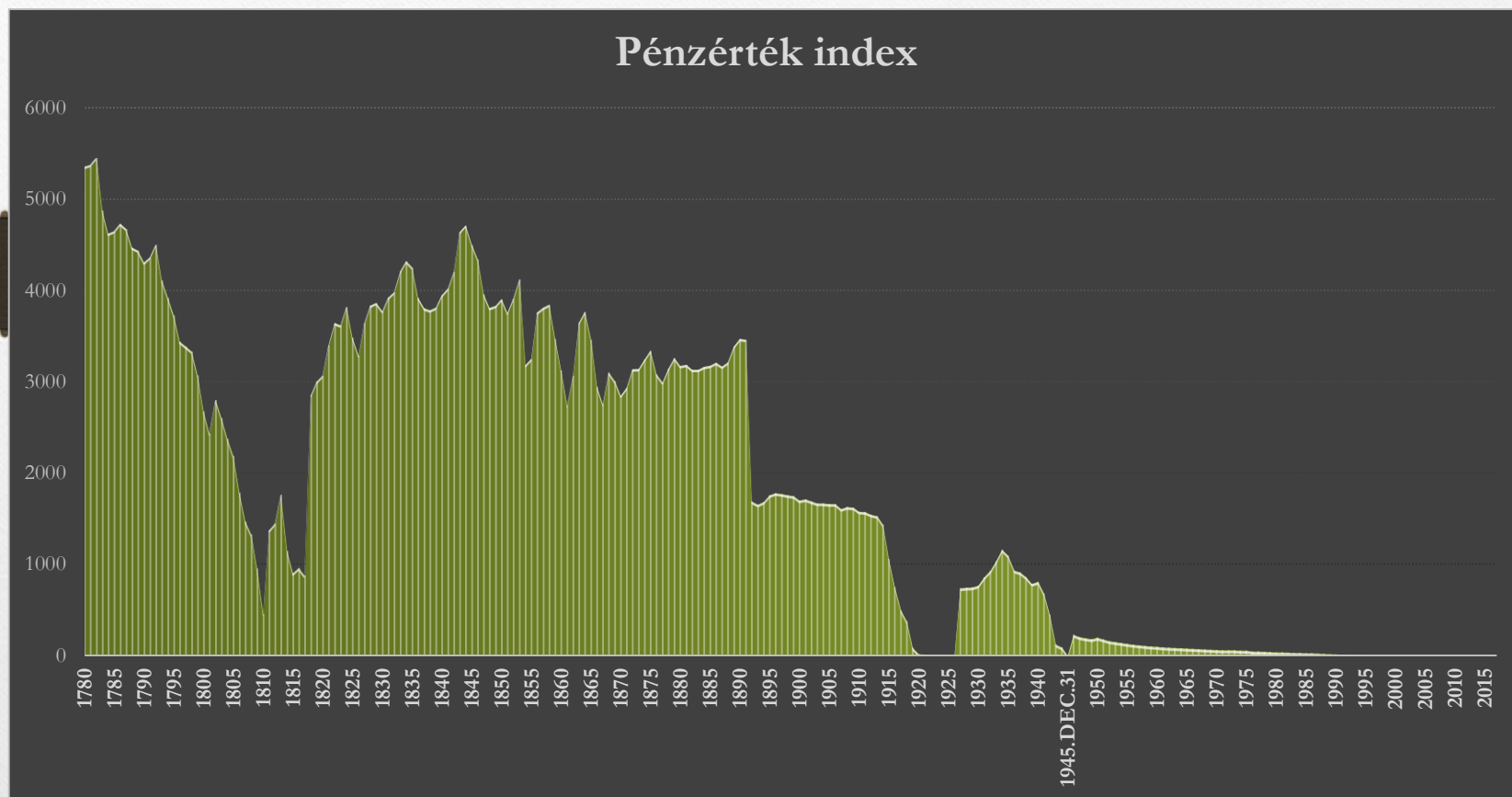
2017: 1
1990: 7,62
1975: 60,7
1946: 303

Magyar pénzérték index (vásárlóérték index)

1. Angol font évenkénti átlag árfolyamok 1754-1975
2. Angol font infláció: vásárlóerő paritása 1750-ig visszamenőleg
3. USA dollar évenkénti átlag árfolyamok 1900-1975
4. Dollár infláció: vásárlóerő paritása 1750-ig visszamenőleg
5. Magyar infláció (fogyasztói árakra) 1946-

Pénzérték index 1754-től:

1 Konv. frt, O.é. frt, korona, pengő, Ft

Magyar pénzérték index 1754-től (v1.0) (főleg deviza paritás alapján)

Év	Index	Pénznem
1754	6844	Konv. forint
1800	2676	Bankcédula
1817	877	Váltócédula
1850	3904	Konv. forint
1867	2752	Osztrák ért. forint
1896	1777	Korona
1914	1433	Korona
1927	738	Pengő
1946	227	Forint

Gazdaságtörténet

1816-os 2. devalváció

- 1811-ben: 1. devalváció: 80%-os – majdnem az uralkodó trónjába került
- Nem volt 2. devalváció! 1816-ban 60%-os burkolt leértékelés: váltópénzek átváltása önkéntes volt
- 2/7 rész új ÖNB bankjegyben, 5/7 rész államkötvényben
- Emiatt alakult ki a pengő- és váltóforintok kettős rendszere 1858-ig

1935: Igazság a 200 pengő fixről

- 2017-es áron: 218 600 Ft
- Nem lehetett “viccelni”, legfeljebb az agglegényeknek
- 5 tagú munkáscsalád szűkös megélhetése 1927: 283 P (2014-ben 288 eFt az 5 tagú családok létminimuma)
- A pengő korszak nem tekinthető egységesnek:

1932-35 között nagy a munkanélküliség, az árak 20-30%-kal leestek, felértékelődött a pengő

Az 1945-46-os hiperinfláció

- Csak **másfél hónapig**: 1946 júni közepétől júli végéig
- Íróasztal mögül **hasra ütve** határozták meg az árfolyamokat 46. júli 9. után
- Harc a Pü. Min. (adópengő) és az MNB (pengő) között

1946. július 10.-11

Továbbfejlesztés

Hogy lehet kapcsolódni ?

- Olvasóként
- Regisztrált olvasóként (kommentek)
- Előfizetőként
- Blogcikk szerzőként
- Intézményi támogatóként

Megoldatlan “problémák”, amin dolgozom

- Pénz vásárlóértéke történeti léptékben
- Idősoros elemzések (30-50-100-250 évre): kenyér, posta, újság, napszám, munkásbérek
- Infláció a Horthy rendszerben: nagyker árak, 4 féle megélhetési index
- Árjegyzékek integrálása

Árjegyzékek: ULRICH Fürdőszoba árkatalógus, 1913

Árak:

Fürdőkád: 551. sz. „Cadonia” fürdőkád angol „Amarant” tüzagyagból, belül zománcozva, kívül fényezve, csapteleppel hideg és melegviz részére, túl- és lefolyó-készülékkel lásd 45. oldal --- K **870.**—

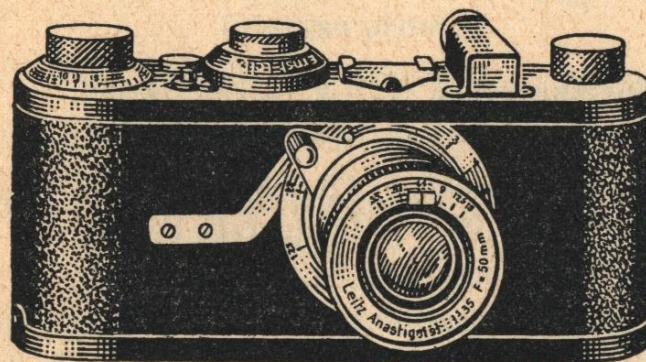
Mosdó: 1503. sz. „Birmingham” mosdóasztal angol „Amarant” tüzagyagból, szelepcsapokkal hideg és melegviz részére, túl- és lefolyó-készülékkel lásd 176. oldal --- K **375.**—

Pipereasztal: 1509. sz. „Ladylike” pipereasztal angol tüzagyagból lásd 179. oldal K **240.**—

Árnyékszék: 6553. sz. „Luxor” szivó árnyékszék-berendezés fehér fayenceból l. 288. old. K **175.**—

Tükrök, pohár-, szappan- és fogkefetartók, valamint **törülköző-tartók** ábráit és árait lásd 90. és 214—225. oldalon.

Árjegyzékek: FEHÉR ÉS TSA Fotó árkatalógus, 1929

Leitz „Leica“ Kamara

Mozifilmre fotografáló legújabb készülék, mellyel egymásután 36 felvétel készíthető, 1—500 mp-ig szabályozható redőnyzárral el látva, kényelmes filmváltószerkezettel F:3'5 fényerejű, élesen és mélyen dolgozó Leitz-Anastigmat Elmar objektívvel, mely

lehetővé teszi a legnagyobb nagyítást is. Ezen univerzális kamara könnyűszerrel zsebre tehető és fényes nappal újra tölthető. A készülék abszolút precíziós műszer, mely nemcsak utazásra, de családi, gyermek, sport, személy, csoport és tájkép felvételre és egyéb tudományos és ipari célokra is rendkívül alkalmas. Hozzávaló 3 rollfilm kazetta, barna bőrtáska fogóval és szíjjal

Bőrtok (barna marhabőr)	—	P 345.—
Precíziós távolságmérő	—	P 30.—
3 tekercs rollfilm	—	P 33.—
Nappali nagyító levelezőlap nagyságra	—	P 6'75
	—	P 75.—

Részletes leírás kívánatra készséggel megküldetik.

Ártörténeti konferencia

- Szegedi Információtörténeti Műhely
- 2017. október 18.-án, szerdán
- Árak és az árazási gyakorlat mint információs tevékenység története
- Árak, mint információ megjelenítése, terjesztése
- Információ ára, gazdaságtana, mindezek története

Összefoglalás

- **Átfogó** pénz-, ár- és gazdaságtörténet
- Nem csak **adatok**, hanem azokkal **új kutatások!**
- Keresek **kutatótársakat**
- Keresek **együtműködési** lehetőséget a KSH-val
- **Olvassák** az oldalt és osszák meg
- **Regisztráljanak** és **fizessenek elő** 😊

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET

DR. DANYI PÁL

pal@danyi.net

06-30-222-6866